

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ТЕМА 5:

„СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ОБЩИНАТА – ОБЩИНСКИ ПРЕДПРИЯТИЯ И ОБЩИНСКИ ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА – СТАТУТ, ОРГАНИ, ФУНКЦИИ, ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ. СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ ОСОБЕНОСТИ НА ПРАВНИЯ РЕЖИМ НА ОБЩИНСКИТЕ ПУБЛИЧНИ ПРЕДПРИЯТИЯ“

Съдържание

5.1. Търговски дружества с общинско участие в капитала.....	3
5.2. Граждански дружества по Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).....	7
5.3. Общински предприятия.....	8
5.4. Създаване, преобразуване и закриване на общинско предприятие документи, процедури и компетентен орган	9

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Стопанската дейност на общината има свое място в цялостната визия за стратегическо управление на местното икономическо развитие като част от плановете за развитие на общините.

Водеща роля при вземането на решение от общинските съвети за създаване на конкретна правно-организационна форма с цел осъществяване на стопанска дейност имат потребностите на местната общност и икономическите възможности за самостоятелно съществуване на така избраната правно-организационна форма. Има различни практически способи за проучване нуждите на местната общност - обществени обсъждания, анкети и др. които са уредени в наредби на общинските съвети или са приети с техни решения. Резултатите от проведените проучвания се обективират в съответни писмени документи - доклади, протоколи, и др. които се предоставят на комисиите на общинските съвети за обсъждане. Наред с това е необходимо общинските администрации да изготвят съответните икономически, финансови и бюджетни анализи, които определят параметрите на дейността на бъдещата стопанска структура, при отчитане на заявените местни потребности. Практиката показва, че споменатите условия са необходима предпоставка за създаването на жизнени и полезни за местната общност стопански структури.

Друг не по-малко важен процес е комуникацията и взаимодействието между кмет на община – общински съвет – ръководство на съответната стопанска структура – местна общност в хода на текущата работа на общинската стопанска структура. Препоръчително е, в общинските наредби по ЗОС да се залагат правни механизми за периодична отчетност на тези структури пред общинските съвети и въвеждане на вътрешни правила за комуникация с потребителите и измерване на нивото на тяхната удовлетвореност.

Правната уредба на осъществяването на стопанска дейност от общината чрез участие в дружествени форми се съдържа в ЗОС, Търговския закон (ТЗ), ЗЗД, Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), наредбите на общинските съвети по чл. 51а, ал. 4 от ЗОС и др.

По силата на разпоредбата на чл. 51, ал. 1 и ал. 2 от ЗОС, общината може да осъществява стопанска дейност, да създава общински предприятия и да участва в съвместни форми на стопанска дейност при условия и по ред, определени със закон. Общината може да осъществява стопанска дейност чрез търговски дружества с общинско участие в капитала или чрез граждански дружества по ЗЗД - чл.51, ал.2 от ЗОС. Общината може да осъществява самостоятелно стопанска дейност чрез общински предприятия, създадени по реда на ЗОС. При осъществяването на различните форми стопанска дейност общината може да участва със свободни парични средства, с

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

изключение на целевите субсидии от държавния бюджет, както и с имоти и вещи или вещни права - чл. 51, ал. 3 от ЗОС. Съгласно чл. 51а, ал. 4 от ЗОС, условията и редът за упражняване на правата на собственост на общината в търговски дружества с общинско участие в капитала и за участието на общината в граждански дружества и за сключване на договори за съвместна дейност се определят с наредба на общинския съвет.

5.1. Търговски дружества с общинско участие в капитала

Търговското дружество е юридическо лице, създадено за извършването на търговска дейност.

Познати са различни видове търговски дружества в зависимост от структурата на капитала и отговорността на съдружниците. В българското право това са:

Събирателно дружество (СД) – в него съдружниците отговарят за задължения на дружеството с цялото си имущество.

Дружество с ограничена отговорност (ООД) – в него съдружниците отговарят за задължения на дружеството до размера на неговия уставен капитал – това означава, че при изцяло внесен капитал дружеството отговаря за задълженията си само със своята собственост, но не и със собствеността на съдружниците.

Командитно дружество (КД) – съчетание на предходните две форми, при което част от съдружниците (командитери) са неограничено отговорни, а останалите (командитисти) – ограничено отговорни.

Акционерно дружество (АД) – по отношение на отговорността на съдружниците е подобно на ООД, но има по-усложнена структура на управление – обикновено управител, управителен съвет и надзорен съвет, допустима е анонимност на съдружниците (акционери), а прехвърлянето на дялове (акции) е значително улеснено.

Командитно дружество с акции (КДА) – съчетава характеристики на КД – ограничено и неограничено отговорни съдружници, но и емитиране на акции, които да определят структурата на капитала.

Общината може да осъществява стопанска дейност чрез търговски дружества с общинско участие. Общината може да участва само в такива форми на стопанска дейност, в които отговорността ѝ не надвишава размера на дяловото ѝ участие. Общината не може да участва в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник (чл. 51, ал. 2, изр. 1 и ал. 4 ЗОС).

От тази правна уредба следва, че основните видове търговски дружества, в които общината може да участва, са дружествата с ограничена отговорност (ООД) и акционерните дружества (АД), както и да образува еднолични търговски дружества.

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Общината може да участва само в капиталови търговски дружества, защото само тогава отговорността не надвишава размера на дяловото участие.

Ограничена отговорност на съдружника/акционера - съдружникът или акционерът плаща определена сума пари (или внася непарична вноска с определена стойност) за придобиването на дялове или акции (независимо дали ги получава като учредител или ги придобие вследствие прехвърлителна сделка). След придобиването им съдружникът или акционерът рискува единствено да не получи нищо срещу така инвестираните пари или непарична вноска, но не повече от това.

Условията и редът за упражняване на правата на собственост на общината в търговски дружества с общинско участие в капитала и за участието на общината в граждански дружества и за сключване на договори за съвместна дейност се определят с наредба на общинския съвет (чл. 51а, ал. 4 ЗОС).

Докато общинското предприятие няма правосубектност и е общинско звено – вътрешна структура на общината, дружеството с общинско участие, дори когато е еднолично, е отделен правен субект, с отделно имущество и със статут на търговец. Този статут предполага, че дружеството осъществява дейността си с цел печалба, докато общинските предприятия не реализират печалба.

Капиталът на общинско ЕООД се формира от парични и непарични вноски на общината – свободни парични средства, с изключение на целевите субсидии от държавния бюджет, както и с имоти и вещи или вещни права – при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 51а, ал. 4 ЗОС, след решение на общинския съвет, прието с мнозинство от две трети от общия брой на общинските съветници (чл. 51б, ал. 1 ЗОС).

Капиталът на едноличните търговски дружества с общинско участие може да се намалява със стойността на имоти и вещи или вещни права, които са внесени като непарична вноска в капитала им, въз основа на решение на общинския съвет. Имотите и вещите, със стойността на които е намален капиталът на едноличните търговски дружества с общинско участие, придобиват статут на частна общинска собственост от влизането в сила на решението за намаляване на капитала и се управляват по ред, определен от общинския съвет (чл. 51б, ал. 3 и 4 ЗОС). При намаляването на капитала има защитна процедура за кредиторите на дружеството – решението за намаляване на капитала се представя в търговския регистър и се обявява. С обявяването му се смята, че дружеството е заявило, че е готово да даде обезпечение на вземанията или да изплати на кредиторите, които не са съгласни с намаляването, задълженията си към момента на обявяването. Съгласието на кредиторите с намаляването се предполага, ако до 3 месеца от обявяването те не изразят писмено несъгласието си (чл. 150 ТЗ).

Органи на ЕООД - едноличен собственик на капитала, управител (управители); контролър (контрольори).

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Общинският съвет е компетентният орган, който от името на общината-собственик като юридическо лице упражнява правомощията на едноличния собственик на капитала на ЕООД по ТЗ.

Управителят на ЕООД се избира от общинския съвет, доколкото той упражнява правата на едноличен собственик. Управителят организира и ръководи дейността на дружеството съобразно закона и решенията на едноличния собственик. Дружеството се представлява от управителя.

Учредителният акт на ЕООД може да предвиди избирането на контролор (контролори), който да следи за спазване на учредителния акт, за опазване на имуществото на дружеството и да дава отчет пред едноличния собственик (т.е. общинския съвет) – чл. 144 ТЗ. Контролорът, както и управителят, отговарят имуществено за причинени на дружеството вреди (чл. 145 ТЗ).

Еднолично акционерно дружество (ЕАД), чийто едноличен собственик на капитала е община.

Акциите са особени ценни книги, на които съответства дял от капитала на дружеството. Акциите биват два основни вида – поименни и на приносител. С оглед спецификата на тези ценни книги и на общината като собственик на капитала на ЕАД, се препоръчва създаването на общински ЕАД с налични поименни акции.

Органи на ЕАД - едноличен собственик на капитала, съвет на директорите (надзорен и управителен съвет), изпълнителни членове на СД/УС.

Общинският съвет е компетентният орган, който от името на общината-собственик като юридическо лице упражнява правомощията на едноличния собственик на капитала на ЕАД по ТЗ.

Общинският съвет избира съвет на директорите при едностепенна система и надзорен съвет – при двустепенна система на управление, като при последната надзорният съвет избира управителен съвет (чл. 241, ал. 2 ТЗ), който упражнява функциите на съвет на директорите. Надзорният съвет осъществява надзор над управителния съвет и одобрява някои решения, но не участва в оперативното управление на дружеството.

При съставяне на Устава на дружеството следва да се има предвид съотношението между чл. 236 ТЗ и чл. 51б, ал. 3 – 5 ЗОС по повод сделките по чл. 236 ТЗ, извършени след предварително разрешение на надзорния съвет или по единодушно решение на съвета на директорите. Извършването на подобни сделки без санкция на общинския съвет, винаги поставя въпроса доколко същите са валидни поради нарушаване на императивните норми на чл. 51б, ал. 3 – 5 ЗОС.

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Съветът на директорите, съответно управителният съвет с одобрение на надзорния съвет, може да овласти едно или няколко лица от съставите им да представляват дружеството (заедно или поотделно). Овластяването може да бъде оттеглено по всяко време. Имената на лицата, овластени да представляват дружеството, се вписват в търговския регистър.

Капиталът на едноличните търговски дружества с общинско участие може да се намалява със стойността на имоти и вещи или вещни права, които са внесени като непарична вноска в капитала им, въз основа на решение на общинския съвет. Имотите и вещите, със стойността на които е намален капиталът на едноличните търговски дружества с общинско участие, придобиват статут на частна общинска собственост от влизането в сила на решението за намаляване на капитала и се управляват по ред, определен от общинския съвет. Търговските дружества с общинско участие в капитала могат да отдават под наем имоти или части от тях, внесени от общината като непарична вноска в капитала им, или да ограничават вещни права върху такива имоти чрез публичен търг или публично оповестен конкурс, по ред, определен в наредбата по чл. 51а, ал. 4 ЗОС. Срокът на договорите за наем и за правото на ползване за тези имоти не може да бъде по-дълъг от 10 години (чл. 51б, ал. 3 – 5 ЗОС).

Търговски дружества, в които общините могат да участват като съдружници или акционери

Двете основни форми на участие на общините в търговски дружества са ООД и АД. Командитното дружество с акции (КДА) е възможна форма на съвместно участие, но няма особено практическо приложение. Недопустимо е участието в командитни дружества (КД) - същите не са от кръга на капиталовите търговски дружества, поради което много трудно се формира ясно съотношение “дялово участие/отговорност”. Недопустимо е участието на общината в събирателни дружества (СД), тъй като там всички съдружници са неограничено отговорни.

Съгласно чл. 51б, ал. 2 ЗОС, когато в търговското дружество, в капитала на което се внася непаричната вноска, има и частно участие, общината има блокираща квота при вземането на редица решения. Изрично се предвижда ограниченията да важат само за дружества с непарична вноска на общината, но не и парична. Но и при дружествата само с парична вноска на общината обаче е добре в учредителните актове да има подобни ограничения. В противен случай може да се стигне до практическо елиминиране на общината от такова съвместно дружество.

Силни и слаби страни при осъществяване на стопанска дейност чрез търговски дружества с общинско участие в капитала

Слаби страни:

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

✓ по-малко стриктен контрол върху дейността и финансите на дружеството, особено ако то е АД с двустепенна система на управление – не е препоръчителна такава за АД със съвместно участие на общината;

✓ при общинските търговски дружества и такива със съвместно участие по правило имуществото на общината се прехвърля в собственост на дружеството (чрез апорт), а не се предоставя за ползване и управление;

✓ дължат се данъци върху печалба, дивиденди и др.;

✓ общинските дружества автоматично са обект на приватизация съгласно ЗПСК, освен ако не са включени в списъка на общинското участие, което ще се обявява за приватизация по реда на ал. 3, т. 2 ЗПСК, т.е. изрично.

Силни страни:

✓ възможност за осъществяване на дейност извън територията на общината;

✓ извършване на най-разнообразни по характер и предмет дейности;

✓ евентуално получаване на дивидент при реализирана печалба;

✓ акумулиране на по-значителен ресурс и персонал за по-сложни дейности (това особено важи при ЕАД и АД като правно-организационна форма).

5.2. Граждански дружества по Закона за задълженията и договорите (ЗЗД)

С договора за дружество две или повече лица се съгласяват да обединят своята дейност за постигане на една обща стопанска цел (чл. 357 от Закона за задълженията и договорите – ЗЗД).

Тези дружества, известни още като „граждански“, не са отделни юридически лица, нямат правосубектност, освен за целите на данъчното облагане. Единствената регистрация която се изисква за тези дружества е вписване в регистъра по БУЛСТАТ. Договорната връзка между съдружниците в гражданското дружество е облигационна, т.е. няма права с характер на вещни – право на собственост, на ползване и т.н.

Договорът за гражданско дружество е особен вид договор – многостранен, в който повече лица се съгласяват да преследват обща цел. Дружеството възниква с подписването на договора, но дружество не може да има права и задължения – те възникват за всеки от съдружниците.

Съдружникът не може да прехвърли своето право на участие в дружеството без съгласието на другите съдружници (чл. 362 ЗЗД)

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

За постигане на общата цел съдружниците могат да уговарят вноски в пари или в други имоти. Внесените пари, заместими вещи и вещи, които се унищожават чрез употреба, са обща собственост на съдружниците. Всяка друга вещь се счита внесена за общо ползване, ако не е уговорено друго (чл. 358, ал. 1 и 2 ЗЗД),

Всичко, което е придобито за дружеството, е обща собственост на съдружниците. Ако не е уговорено друго, дяловете на съдружниците са равни. Съдружникът може да иска своя дял от общата собственост само при излизане от дружеството или при прекратяването му (чл. 359 ЗЗД).

Решенията относно работите на този вид дружества се взимат с общо съгласие или пък по начин, който е определен в договора за създаване на гражданското дружество.

Всеки съдружник има право на един глас. Ако не е уговорено друго, всеки съдружник има право да управлява. Но в този случай всеки от останалите съдружници може да се противопостави на действието на съдружника, преди то да бъде извършено.

Участието на всеки от сдружилите се е непрехвърляемо. Добавянето или изваждането на някой от сдружилите се става по общо съгласие.

Печалбите и загубите се разпределят между съдружниците съразмерно с техния дял. За да може съдружник да получи дела си от общото предприятие чрез излизане от дружеството или след прекратяване на дружеството.

Всеки съдружник има право да иска разноските, които е направил, заедно с лихви върху тях, и евентуалните вреди, които е претърпял при воденето на дружествените работи.

Дружеството се прекратява в хипотезите на чл. 363 ЗЗД.

Гражданското дружество е подходящо за изпълнение на определена задача или за изпълнение на постоянна задача за кратък срок. Същевременно контролът върху него е по-слаб, като наред с блокиращата квота на общината при общите решения, всеки останал съдружник също може да има блокираща квота, ако така е уговорено.

5.3. Общински предприятия

Общинското предприятие е специализирано звено на общината за изпълнение на местни дейности и услуги, финансирани от общинския бюджет. То е второстепенен разпоредител с бюджетни средства.

Общинските предприятия се създават с цел, която е дефинирана в ЗОС, а именно - управление, изграждане, поддържане, ремонт и реконструкция на обекти, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура и други имоти - общинска собственост, www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

както и предоставяне на свързаните с тях услуги за населението, както и предоставяне на други услуги или осъществяване на други местни дейности, необходими за задоволяване на потребностите на общината или на нейното население, които се финансират от бюджета на общината, определени от общинския съвет.

Общинските предприятия като форма за осъществяване на стопанска дейност притежават някои предимства в сравнение с общинските търговски дружества:

- ✓ възможност за постигане на по-добра оперативност, ефективност и икономичност в работата;
- ✓ по-евтина издръжка от тази на търговските дружества;
- ✓ лесна приспособимост и гъвкавост спрямо нуждите на местната общност;
- ✓ точни разчети за извършените разходи за услуги чрез външни изпълнители и очакваната икономия;
- ✓ предприятията в сравнение с търговските дружества е, че те могат да си позволят да работят с минимална печалба или без печалба;
- ✓ като структури на общината, работата на общинските предприятия може да се възлага, без да се провеждат процедури на обществени поръчки по Закона за обществените поръчки (ЗОП). Следователно, предприятията могат да предоставят много по-евтини услуги в сравнение с изпълнителите на обществени поръчки;
- ✓ създаването, преобразуването и закриването на общинските предприятия, не подлежи на вписване в търговския регистър;
- ✓ услугите им са с по-ниска себестойност, а качеството на работата се контролира пряко от общинската администрация.

5.4. Създаване, преобразуване и закриване на общинско предприятие документи, процедури и компетентен орган

Съгласно чл. 52, ал. 2 ЗОС, общинското предприятия се създава, преобразува и закрива с решение на общинския съвет.

Решението на общинския съвет за създаването на общинско предприятие само по себе си не е достатъчно за формирането на предприятието. С решението си, общинския съвет трябва да одобри и правилник за дейността на предприятието (чл. 52, ал. 3 ЗОС). Директорите на общинските предприятия се назначават от кмета на общината по ред, определен от общинския съвет (чл. 55 ЗОС), - и този ред следва да бъде определен от общинския съвет.

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Правилник за дейността на предприятието – предмет на дейност, структура, управление, числен състав, права и задължения на предприятието по отношение на предоставеното му общинско имущество

Съгласно чл. 52, ал. 4 ЗОС, с правилника за дейността на общинското предприятие се определят предметът на дейност, структурата, управлението, численият състав и правата и задълженията на предприятието по отношение на предоставеното му общинско имущество.

Общинското предприятие е звено на общината, което не е юридическо лице (за разлика от търговските дружества) - съществуват специфики относно правилника за дейността. Предметът на дейност определя кръга от дейности, с които това специализирано звено ще се занимава. Структурата, управлението и численият състав се отнасят до определен кръг общински служители, натоварени със специфични функции и задачи с оглед дейността на общинското предприятие.

Правата и задълженията по управление на предоставеното на общинското предприятие общинско възникват за директора на предприятието (който е второстепенен разпоредител с бюджет – чл. 52, ал. 5 ЗОС) и за неговите служители.

Финансиране на дейността на общинското предприятие – отчетност и контрол

Общинският съвет може да подпомага с финансови средства общински предприятия, чиято дейност е свързана със задоволяване потребностите на населението (чл. 54, ал. 3 ЗМСМА). Разпоредителите с бюджет от по-ниска степен (и директорът на предприятието) по бюджетите на общините се определят от общинския съвет по предложение на кмета на общината. За разпоредител с бюджет от по-ниска степен може да бъде определен и ръководителят на структурно звено на бюджетна организация, което не е юридическо лице (чл. 11, ал. 10 и 11 от Закона за публичните финанси – ЗПФ), каквото е и общинското предприятие.

По бюджетите на второстепенните и от по-ниска степен разпоредители с бюджет по бюджетите на общините не се предвиждат приходи, с изключение на помощи и дарения (чл. 46, ал. 1 ЗПФ), поради което общинското предприятие работи изключително със средства и активи, предоставени му от общината, т.е. общинското предприятие няма за поставена цел да реализира печалба.

Отчетността и контролът по отношение на бюджетните средства се извършват по реда на ЗПФ, включително от общинския съвет, който има правомощията да приема и изменя годишния бюджет на общината, осъществява контрол и приема отчета за изпълнението му (чл. 21, ал. 1, т. 6 ЗМСМА), а що се отнася до отчетността и контрола върху самата дейност на предприятието, текущият оперативен контрол се осъществява от директора, от своя страна – подчинен на кмета на общината, който също осъществява контрол. Общинският съвет също упражнява текущ и последващ контрол върху

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

изпълнението на приетите от него актове (чл. 21, ал. 1, т. 24 ЗМСМА), включително и върху изпълнението на решенията му за създаване на общински предприятия.

Силни и слаби страни при осъществяване на стопанска дейност чрез общински предприятия

Силни страни:

- ✓ стриктен контрол върху дейността и финансите на общинското предприятие;
- ✓ възможността да се предоставя общинско имущество за управление на предприятието (при общинските търговски дружества имуществото по правило се прехвърля в собственост на дружеството);
- ✓ възможността да не се възлагат дейности по реда на ЗОП или ЗК, ако така е преценено; не се дължат отчисления за данъци върху печалбата, върху дивиденди и т.н.

Слаби страни:

- ✓ невъзможността за осъществяване на дейност извън територията на общината (за търговските дружества такова ограничение няма);
- ✓ извършване само на определените по правилник дейности (при търговските дружества по закон няма ограничение в дейността);

Особености на общинските търговски дружества по Закона за публичните предприятия (ЗПП)

С приемането през 2019 г. на ЗПП, търговските дружества с повече от 50 на сто общинско участие в капитала или в които общината по друг начин упражнява доминиращо влияние, както и дъщерните дружества на тези търговски дружества, ако чрез тях общината контролира повече от 50 на сто от дяловете/акциите с право на глас или по друг начин упражнява доминиращо влияние, бяха обявени за публични предприятия.

ЗПП има характер на специален закон спрямо Търговския закон и въвежда допълнителни изисквания към:

- ✓ общинския съвет като принципал при формиране на общинската политика в сферата на публичните предприятия, избор/назначаване на органите за управление и контрол;
- ✓ органите за управление и контрол по отношение въвеждането на стандарти за добро корпоративно управление на публичните предприятия, както и оповестяване, прозрачност и отчетност в дейността на публичните предприятия и на органите им за управление.

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

По отношение на своята структура, начин на управление и останалите аспекти от правната им уредба, общинските публични предприятия не показват съществени разлики от установените общи правила за търговските дружества в ТЗ.

Одит на общинските търговски дружества

✓ **Звено за вътрешен одит.** Търговските дружества, включително лечебните заведения, с над 50 на сто общинско участие в капитала и с годишен оборот над 10 млн. лв. за всяка от последните три години, изграждат звено за вътрешен одит.

✓ **Сметната палата** извършва одити на търговските дружества с 50 и над 50 на сто общинско участие в капитала;

✓ **Агенцията за държавна финансова инспекция** осъществява одити в търговските дружества с блокираща квота общинско участие в капитала и търговските дружества, в чийто капитал участва с блокираща квота лице.

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S01, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.